

Nr 92

Av herr Lindahl och herr Jansson, Axel, *angående viss ändring i stadgan för lantbruksundervisningsanstalter.*

Den lägre lantbruksundervisningen, som står under kungl. lantbruksstyrelsens överinseende, innefattar flera olika skoltyper. De vanligast förekommande är lantmannaskolorna och lanthushållsskolorna — yrkesutbildande skolor, som i flera avseende kan jämföras med yrkesskolor, som har kungl. överstyrelsen för yrkesutbildning som tillsynsmyndighet. Flertalet av lantmanna- och lanthushållsskolorna har landstingen som direkta huvudmän, och för det övervägande flertalet av dem svarar landstingen i sista hand för driftkostnaderna. Lantmanna- och lanthushållsskolorna skall — som anförts i olika sammanhang — spela en betydande roll vid planeringen av en regions yrkesutbildning och inte minst vid organiserandet av den förberedande yrkesutbildningen i klass 9 y. Som bekant har landstingen åtagit sig omfattande uppgifter på yrkesskolväsendets område. Utöver lantmanna- och lanthushållsskolorna är landstingen huvudmän för flera yrkesutbildande skolor, och en trolig utveckling är att landstingens yrkesutbildningsverksamhet ytterligare intensifieras. Enligt vår mening vore det lämpligt om lantmanna- och lanthushållsskolorna erhöle en administrationsform, som så långt det vore möjligt överensstämde med övriga yrkesutbildande skolors. Stadgorna för de yrkesutbildande skolorna borde överensstämma i huvudpunkterna. I Kungl. Maj:ts stadga för lantbruksundervisningsanstalter föreskrives följande styrelses sammansättning:

För varje skola skall finnas en styrelse. Denna skall, om ej Kungl. Maj:t annat föreskriver, bestå av 5 ledamöter. Skolans rektor är självskriven ledamot i styrelsen. De övriga ledamöterna utses på det sätt och för den tid Kungl. Maj:t för varje skola bestämmer.

Minst 2 av ledamöterna i lanthushållsskolans styrelse skall vara kvinnor.

Därest lantmannaskola och lanthushållsskola är förlagda till samma plats må utses en för skolorna gemensam styrelse.

I Kungl. Maj:ts stadga för statsunderstödda yrkesskolor heter det bekräftande styrelse och förvaltning:

För yrkesskola skall finnas en styrelse.

För kommunal yrkesskola skall styrelsen bestå av skolans tjänstgörande rektor eller, där mer än en rektor är förordnad, av skolchefen eller en av skolans rektorer, utsedd på sätt i skolans reglemente säges, samt ett jämnt antal valda ledamöter, minst 4. För de valda ledamöterna skall finnas personliga suppleanter.

De ledamöter som skall väljas jämte suppleanter för dem utses,

då skolan är central yrkesskola och dess huvudman är en landstingskommun, av landstinget;

då skolan är lokal yrkesskola och dess verksamhetsområde utgöres av en kommun, av kommunens fullmäktige; samt

eljest i den ordning skolans reglemente angiver.

Erforderliga föreskrifter om styrelsens sammansättning, om den tid valet skall avse och om sättet för valet meddelas i skolans reglemente.

1955 års yrkesskolestadga innebär, att huvudmannens inflytande ytterligare markeras vid val av styrelse för central verkstadsskola i det att tidigare bestämmelse, att vederbörande länsstyrelse skulle utse styrelsens ordförande och vice ordförande, borttagits. Enligt vår mening är detta en riktig utveckling. Styrelsen för en skola bör byggas upp så, att den redan genom sin organisation befäster ett så allmänt förtroende som möjligt. Framför allt är det önskvärt att styrelsen helt accepteras av och förankras hos skolans huvudman.

För Örebro län kan ges ett exempel på hur nu gällande stadga för lantbruksundervisningsanstalter medfört en anordning för val av styrelse för lantmanna- och lanthushållsskola, som ur huvudmannens synpunkt icke telt sig önskvärd. Från och med den 1 januari 1955 övertog Örebro läns landsting huvudmannaskapet för folkhögskolan och lantmanna- och lanthushållsskolorna i Kävesta. Skolorna ägdes tidigare av Stiftelsen för Örebro läns landstings och Folkhögskoleföreningens folkhögskola, och alla tre skolorna hade då en gemensam styrelse, som utsågs av landstinget, hushållningssällskapet och Folkhögskoleföreningen. Vid övertagandet beslöt landstinget hemställa, att Kungl. Maj:t måtte förordna att skolornas styrelse skulle bestå — förutom av vederbörande rektor — av 6 av landstinget för en tid av 4 år i sänder valda ledamöter. Kungl. Maj:t har senare efter hemställan från kungl. lantbruksstyrelsen förordnat att från och med 1957 skall för var och en av lantmanna- och lanthushållsskolorna i Kävesta finnas en styrelse bestående — förutom av rektor för vederbörande skola som självskrivnen ledamot — av 6 ledamöter och 6 suppleanter, av vilka i styrelsen för lanthushållsskolan minst 3 ledamöter och minst 3 suppleanter skall vara kvinnor, samt att i vardera styrelsen skall utses 4 ledamöter och 4 suppleanter av Örebro läns landstings förvaltningsutskott och 2 ledamöter och 2 suppleanter av Örebro läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott.

Sättet att utse ledamöter i styrelserna för lantbruksundervisningsanstalterna bör enligt vår mening icke krånglas till i onödan. Vi anser att i de fall landstingen är huvudmän för lantmanna- och lanthushållsskolorna bör de vara skickade att ensamma utse styrelseledamöterna. Landstingen utgör en folkvald representation, och hushållningssällskapen är korporationer som sammansätts enligt andra grunder.

Med hänvisning till vad som ovan anförts vill vi härmed föreslå,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om ändring av stadgan för lantbruksundervis-

ningsanstalter så att den beträffande val av styrelse bringas i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts stadga för yrkesskolor.

Stockholm den 23 januari 1957

Lars Lindahl

Axel Jansson